

RENAȘTEREA

Biblioteca Universității

Cluj

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

SE DESCHID ȘCOLILE

— Problema educației creștine. —

Suntem iarăș la un început de an școlar, cu valul lui de griji și emoțiuni, ce ne atinge pe toți fără încetare. Părinți și copii, profesori și Minister, se agită stăpâniți fiecare de datoriile și preocupările lor, dând, orașelor mai ales, aspectul unei veritabile *mobilizări* generale a tinerimii școlare.

Privind această forfotă imensă de pe tot cuprinsul țării, colorată puternic, cu deosebire aici în Ardeal, de mulțimea sumanelor plugărești, te cuprinde un admirabil sentiment de mândrie și de încredere în destinele neamului nostru. Căci, nu-i lucru de toate zilele, să vezi țărâtimea românească, abia scăpată dintr'o lungă robie politică și socială, apropiindu-se cu atâta ardoare de porțile instituțiilor de învățământ și consimțind, în criza grozavă de astăzi, cele mai grele sacrificii materiale pentru generația de mâine.

Căci după belșugul din cea dintâi decadă a Unirii, când școlarizarea pe toate treptele instrucției publice se făcea în condiții atât de ușoare, *căminurile și bursele* fiind la discreția tuturora, astăzi când aceste izvoare importante au diminuat atât de considerabil, este de sigur uimitor să surprinzi atâta spirit de jertfă, cum îl demonstrează oricui zilele luni Septembrie, cu înscrierea elevilor.

Ele sunt proba cea mai frumoasă a înțelegerii, ce-o are poporul nostru pentru *bunurile culturii*, și a dorinței lui nepotolite de a se ridica pe scara progresului acolo, unde nu i-au îngăduit atâtea veacuri, răutatea dușmanilor și adversitățile istorice. Suntem siguri, că datorită unor calități superioare, puțin cunoscute încă, dar specifice rasei, noi vom trece într'un timp mult mai scurt, acele examene serioase ale *civilizației*, pentru cari altora le-au trebuit veacuri de muncă istovitoare.

De-odată însă cu această constatare principiară, se ivesc

o serie de fețe, ale vastei și complicatei probleme *școlare-culturale*. Ajunge să ne oprim numai la cele mai esențiale, spre a ne da seama de valoarea și gravitatea lor.

Cu toate eufemiile oficiale, satele noastre se sbat și acum în tenebrele dureroase ale *analfabetismului*, provocat de mizeria rurală, de așezarea geografică neprielnică a satelor din munți și de incapacitatea școlii primare de a se încadra în viața țărănească. Iar la orașe suntem încă departe de acel standard școlar, la care avem dreptul necontestat ca națiune dominantă în raport cu minoritățile etnice. De sigur, minuni nu se pot cere într'un interval atât de redus, ca cel ce s'a scurs dela Unire, și totuși încreștam cu legitimă satisfacție opera creatoare, de mari proporții, înfăptuită cu deosebire în Ardeal și Bănat. Suntem pe șantier, și energia noastră va desăvârși cu timpul, ceea ce este în aspirațiile tuturor idealistilor, devotați consolidării Patriei întregite.

Mult mai penibilă este chestiunea șomajului intelectual. Avem o *inflație de titrați*, cu diplome universitare ce mucezesc într'un colț de odaie, în disperarea titularilor și jalea părinților. Aceste falange de tineri, ce reprezintă elanul și jertfa zilei de mâine, se demoralizează prin inerția forțată la care sunt condamnate, putând tulbura într'un moment exasperat, însuși echilibrul societății.

Fenomenul era susceptibil de atenuare, dacă dintru început s'ar fi dat dezvoltarea cuvenită învățământului *profesional*, menit să ne ducă, printr'o politică de aspră continuitate, la cucerirea orașelor, și s'ar fi creiat instituții solide de orientare profesională, cum se proiectează abia astăzi. În lipsa acestor două condiții, s'a dezvoltat, în virtutea unei concepții anticvate, *maladia funcționarismului etatist*, cu leafă sigură,

eforturi reduse și riscuri nule. Trăim într'un asalt permanent la bugetul Țării, căutând să devenim beneficiarii lui prin slujbe, mai mult sau mai puțin înseminate, fiindcă avem oroare de necunoscutul profesiunilor libere și de neplăcerea încordărilor constante ce ele le implică. Dulcea beatitudine orientală ne urmărește încă, cu adierile ei înșelătoare, întârziind adaptarea noastră integrală la realitățile severe de muncă și disciplină ale națiunilor evaluate din Apus.

Dar poate nici această psihoză funcționaristă n'ar fi atât de primejdioasă, pentru armonia socială și desfășurarea ordonată a forțelor națiunii, dacă școala de toate gradele și de toate categoriile și-ar fi clădit opera culturală pe temelii de granit ale *educației creștine*.

Nu-i pedagog de seamă, care să nu sublinieze acest viciu de bază al școlii românești, cum ne-a dovedit-o de altfel și recentul congres general dela Timișoara al învățătorilor din tot cuprinsul României. *Scientismul* exagerat ce stăpânește de atâta

„Iisus atunci le spuse: lăsați copiii și nu-i opriti pe ei să vie la mine, că unora ca acestora este împărăția cerurilor. Și punându-și mâinile preste ei se duse de acolo.“

Mateiu, 19, 14-15.

vreme, cu rezultate îndoelnice pentru înfruntarea vieții, a intoxicat școala țării, slăbindu-i funcțiunea principală de făuritoare, *prin educație*, a sufletului național.

Nimic nu-i mai urgent și mai necesar astăzi, decât reșezarea învățământului în acest rol istoric, spre a înoda iarăș firul rupt — prin măsuri rău gândite — al unei tradiții culturale sănătoase.

Pentru aceasta este însă indispensabilă colaborarea *Bisericii* cu reprezentanții de totdeauna ai *Statului*. Numai ea, care deține tezaurul adevărilor veșnice și dreptul de a le împărtăși oamenilor pentru desăvârșirea lor, numai Biserica, investită cu tainica putere a coborării harurilor divine pe pământ, este în măsură, prin trimiterea ei sfințiți și devotați, să împlinească această hotărâtoare misiune a școlii românești.

Difuzând această dogmă a existenței noastre de Stat, în toate sferile interesate, am fi fericiți ca noul an școlar să înceapă sub impulsurile ei sfinte, marcând în ascensiunea națiunii epoca de mult așteptată a renașterii ei morale, prin valorile minunate și nebiruite ale *educației creștine*. I. M.

Sărbătorirea Egumenului Pimen Moldovan dela mănăstirea Dragomirești (Maramurăș).

În Maramurăș, unde ortodoxiei s'au pus mai multe piedeci, au existat înainte de război numai două parohii recunoscute de stăpânire și a-nume parohia din *Săcel* înființată la 1901, și parohia din *Dragomirești* înființată la anul 1904.

În mare parte, ambele parohii își datoresc existența râvnei Prea Cuvioșiei Sale egumenului *Pimen Moldovan*, care pe atunci deși învățător la stat în județul Someș, s'a interesat totuși de soarta oropsiților Maramurășeni, și i-a sfătuit unde să meargă, pentruca cererea lor de a reveni la legea ortodoxă, să fie ascultată. După ce în 1910 s'a preoțit ca monah, a venit preot în Dragomirești și a reușit în scurt timp să facă o biserică, făcând pin casa lui o casă de pelerinaj pentru cei nă-

căjiți. În anul 1926, a terminat și sfințit o frumoasă mănăstire, situată pe „Izvor“ — 7 km. din comună, înzestrându-o cu averi mari și păduri. De atunci mănăstirea este cercetată de credincioșii ortodocși și chiar greco-catolici, din întreg Maramureșul și chiar de Români din Ceho-Slovia, cari vin să se închine sf. Adormiri a Preacuratei Fecioare Maria — hramul mănăstirii — și icoanei făcătoare de minuni.

În anul acesta, ca și în alți ani, la 15 August — Adormirea Fecioarei Maria, a avut loc o frumoasă sărbătoare la care a luat parte tot Maramurășul ortodox. Sărbătoarea din anul acesta a fost întreită, căci pe lângă hramul obicinuit, Prea Cuvioșia Sa egumenul *Pimen Moldovan*, sărbătorea jubileul de 50 de ani în

slujba neamului românesc și de 25 de ani în slujba altarului Domnului.

Pentru sărbătorirea acestui fericit jubileu, în refectoriul locuințelor călugărești, s'a dat o masă frățească la care au luat parte peste 50 de persoane din toate păturile intelectuale.

S'au rostit cuvinte frumoase de părintele Pr. Vasile Magdău-Săcel, care arată zelul depus de Prea Cuv. Sa, pentru promovarea intereselor ortodoxe din acest județ și urează, în numele preoțimii ortodoxe, tăria ca sărbătoritul să poată duce la bun sfârșit munca începută acum 50 de ani ca dascăl român, și acum 25 de ani ca preot-monah ortodox român în Maramureș. Urmează dl judecător A. Cărmăciu-Dragomirești, care își exprimă bucuria de a putea ura, în numele credincioșilor ortodocși din Dragomirești, sănătate ca să-i poată conduce și păstori și de acum înainte. Mai vorbesc: M. Bologa, în numele tineretului, pr. N. Vasilescu-Sarasău, reliefând munca românească desinteresată depusă de Prea Cuv.

Sa, care aci în Maramurăș a reușit să ridice din nou stindardul ortodoxiei și din proprii puteri să facă și înzestreze așa de frumos un lăcaș de închioare cum este mănăstirea din Dragomirești. Pr. N. Mărian-Bistra. Își exprimă admirația cum păr. egumen Pimen și-a ales ca tovarășa vieții pustia și în acest senz îi cântă o frumoasă poezie dedicată Prea Cuv. Sale. Studentul N. Florescu, șeful echipei regale dela Cuhea, arată satisfacția echipei studentești, că a găsit atâta dragoste de muncă aci în Maramurășul cu suflet mare... parte mică, și această dragoste de muncă o observă tocmai la bătrânii printre cari primul este sărbătoritul. Tuturor le răspunde păr. egumen Pimen Moldovan, care arată că în primii 25 de ani ai activității Sale ca învățător de stat, a căutat să fie bun Român și a învățat pe copilași, scumpa noastră limbă românească. Ca preot, iarăși 25 de ani, a găsit oameni înțelegători cu cari a putut să lucreze în liniște, și să înfăptuiască ceea ce se vede azi. P. I. BOLOGA, stud. teol.

tatea credinței dela începutul biserice și până în zilele de azi.

După Sf. Liturghie s'a făcut sfințirea apei la isvor. Iar la urmă Sf. maslu pentru bolnavii cari au alergat la acest loc, ca la al doilea „Siloam“.

La sfârșitul Sf. maslu a vorbit preotul Corneliu Gog despre „Bețic“.

După S. Sa a predicat Protop. V. Șpan, blând, înțelept și cu farmec biblic, ca încheiere îndemnând poporul să se întărească în credință,

căci numai prin ea ne vom mântui.

La urmă preotul local Al. Rușdea mulțumește poporului care a participat la această procesiune și în special Oastei Domnului din Podeni, care dela zeci de kilometri au alergat aci după hrană sufletească.

Laudă se cuvine S. Sale Alex. Rușdea inițiatorul și fondatorul acestei mănăstiri, care se ridică ca un far aici în mijlocul naturii, după care se călăuzesc credincioșii din jur.

Un asistent.

INFORMAȚIUNI

CONGRESUL GENERAL AL FOR-ului. Anul acesta Congresul general al FOR-ului va avea loc la Caransebeș în zilele de 5 și 6 Octomvrie. În aceleași zile își vor ținea adunările lor și Asociația Clerului, Oastea Domnului și Asociația învățătorilor. Vom avea astfel una din cele mai grandioase manifestări a ortodoxiei naționale. Tot atunci se va sfinți și monumentul neuitatului Episcop Ioan Popasu. Este probabil, că la aceste mari festivități să vie și M. S. Regele cu membrii guvernului. Participanții vor avea o reducere de 75% la toate trenurile.

Desvelirea monumentului M. S. Reginei Maria la Sovata. În parcul Regina din Sovata, în fața hotelului cu acelaș nume, s'a immortalizat în marmoră chipul scumpei noastre Suverane M. S. Regina Maria. Serviciul religios a fost oficiat de către P. S. Episcopul Dr. Ioan Stroia al armatei împreună cu protopopul Ștefan Rusu-Tg.-Mureș, Laurențiu Curea, secretar eparhial Cluj, D. Șuteu, Sămărghișan etc. Din partea Curții Regale a partici-

pat dl colonel adjutant Zwidenec în numele M. S. Reginei Maria, din partea guvernului dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, dl general Teodorescu președintele comitetului de inițiativă, dl Porubski prefectul județului Mureș, dl Dr. Emil Dandea primarul municipiului Tg.-Mureș, dl deputat Ionescu, dl Constantinescu. deputat de Odorheiu, dl colonel Boierescu inițiatorul monumentului. Au ținut cuvântări P. S. Episcopul Stroia, general Teodorescu, prefectul Porubski, în numele medicilor dl general Vicol, în numele uniunii avocaților dl Dr. Petrovici, în numele „Astrei“ dl Dr. Nicoară, în numele direcției băilor dl Dr. Vescan. Iar dl ministru Al. Lapedatu a vorbit în numele Guvernului, slăvind figura M. S. Regina Maria. A urmat după desvelirea monumentului defilarea garnizoanei Tg.-Mureș și a conductului etnografic.

Știre alarmantă. Ni se comunică știrea de necrezut, că în birourile Ministeriului de Instrucțiune publică stadiul religiunii a primit o nouă lovitură.

Pelerinajul la Mănăstirea Isvorului din Poșaga-de-jos.

De când s'a ridicat această mănăstire credincioșii din jur așteaptă cu mai mare elan sufletesc Sf. sărbătoare a Maicei Domnului, cu care prilej se fac de ani de zile procesiuni la acest locaș.

Din revărsatul zorilor dealurile vuiesc de numărul imens al credincioșilor, ce trec din satele vecine ca să ia parte la sf. slujbă. La mănăstire încă de dimineață preoții Ioan Vaideanu și Cleopa Bârjovan au început mărturisirea credincioșilor, dornici de ispășirea păcatelor.

Pela orele opt preoții din satele vecine cu enoriașii lor se îndreptau

spre mănăstire, pe drumul ce duce la Poșaga-de-sus. Această priveliște încântătoare ne aducea aminte de vremile biblice, când poporul Israellean urma pe Moisi în pustie.

La orele 9 un număr de 10 preoți în frunte cu protopopul V. Șpan și protopop onorariu Nestor Manciu au început utrenia în Mănăstire, iar Sf. Liturghie s'a săvârșit în curtea mănăstirii, din cauza mulțimii poporului. Răspunsurile liturgice au fost date de un grup de cantori cântăreți, pricepuți și disciplinați.

La priceasnă a vorbit preotul Cleopa Bârjovan arătând însemn-

FOILETON

Insemnări bisericesti din comuna Sebeșul-de-sus.

Culese de: I. MATEIU

(Urmare și fine)

13. Pe Biblia dela Blaj din 1795:

— Frații mei cei iubiți nu mă uitați pre mine ci vă aduceți aminte de mine Ioan Luca, care am petrecut cu Dumneavoastră până am trăit în lume.

— Să se știe, că în anul 1801 sau aprins satu dela Baranca în Dumineca a treia după Paști Aprilie în 3 zile și au arsu satu până în Oprea Crai și au statu și după aceea sau mai aprinsu din josu în Dumineca Orbului în 1802 Aprilie în 28 de zile și sau aprinsu dela Onea schiopii și au arsu satu tot și... Ioan Mânduc 1841.

(Aceaș însemnare scrisă din nou cu data de 1801 martie în 28).

— Anul 1818 Februarie 7. Să se știe și să se povestească că au fost lipsă mare adecă foame de bucate cucuruzu ferdela cu unsprăzece zloți și grâu ferdela cu 10 și au ținut ani trei și au fugit oamenii în Țara rumânească și au murit la câmpie foarte mulți de foame. Și său bătut Impăratu nostru cu franțogu șaptesprăzece ani și au fostu cătanie care nau fost din ceputul lumii.

— Scriptura e sfântă și nezmântă au rămas.

— Adevărat ai arătat și bine ai cuvântat
— Scriptura legii vechi este nesmintită și autentică adecă adevărată am fost și eu cetitoriu și de binevoitoriu 1848. Sau dat în Șabișul de sus în 11 Dechemvrie V. F.

— Această sfântă și dumnezească Scriptură am fost și eu părtaș Teodor Bolborea fiind dascăl din 1841 următorii și inapoi citiți întrânsa pentru procopseala învățaturii și a științii.

— În anul 1836 au venit Măria sa Domnul Vlădica la satul nostru adecă Vasilie Moga.

— Nicolae Zaharie 1818 la nașterea lui Isus Hristos.

Să se știe și să se povestească că la anul 1871 8 zile Noemvrie sau aprins satu dela Mitrofan Dolomeș și lui iau ars casa, șura și doi copii și au ars în sus până la Iosif Bănceu apoi sau întors îndărăpt că au fost vânt mare foarte și au ars pe la Ioan Ritivoiu, pe la Toma Bobanga pe la Vasile Barb, pe la Ioan Dordun schiopu, pe la Ioan Lungu, pe la popa Ioan Dordun, Nicolae Zaharie, George Totan, pela Ioan popa Mânduc, pela Ioan Popa în mal, pela Nicolae Aron, pela Vasile Maniu și sau aprins altarul la Biserica și școala și au sărit oamenii și au stins și au fost mulți oameni streini și au ars până la Vasile Cârțau tot 118 gazde adecă osută optsprezece curți

și în anul 1872 nu sau făcut bucatele și au bătut și peatra și au fost ferdela de cucuruz cu 2 zloți de argint grâu doi și cincizeci de crețari, copu de vin 40 de crețari, rachiu 5 crețari, punctu de carne doisprăzece crețari și au murit mulți copii de gălci în anul acela fiind preot popa Toma Mânduc fiind tinăr ca de 24 de ani în locu la acești trei preoți: popa Ioan Dordun, popa Ioan Mânduc, popa Matciu Florea, slujitori bisericesti: Ioan Radu, Achim Zaharie, Vasile Florea, Ioan Mânduc, Niculae Zaharie, jude Vasile Popa. Șebișul de sus 13 Februarie 1873. Scris prin Niculae Zaharie.

— În anul 1853 am scris eu popa Ioan Dordun că în iarna aceea nau nins până la Mucenici au fost ca vara tot uscat de aici încolo au fost primăvară cu ninsoare și cu ploaie precum au fost la aflarea capului și la mucenici au fost pre noapte și pre ziuă și la amiază vânt cu zăpadă pre munți și pre păduri, într'amândouă praznicile și așa au fost tot primăvară.

14. Pe icoana Sf. Nicolae dela femei:*)

— Sibiu în 16 Octomvrie 1832. Dumitru Dumitru zugrav.

— Pe dosul aceleiași icoane: Nicolae Sântitor.

15. Pe dosul icoanei Sf. Ioan Botezătorul dela femei:

— Această icoană o au plătit Ioan Popa și Ioan Mateiaș jude și ctitor.

*) Țin să remarc execuția admirabilă a acestor 4 icoane împărătești, cari sunt și azi adevărate podoabe de artă.

Deși programa oficială prevede în fiecare clasă a școlilor secundare câte 2 ore de religie, totuși în orarul anexat ei anumite mâini și-au permis să facă operațiuni neîngăduite, reducând orele la una singură pentru anumite clase, iar pentru a opta suprimându-le cu totul. De sigur, că această manoperă s'a întâmplat fără știrea dlui ministru C. Angelescu, care s'a declarat de atâtea ori un partizan sincer al educației religioase. Este deci de datoria Bisericii să intervină imediat prin Chiriarii ei, ca această gravă eroare să fie reparată fără zăbavă, restabilind Religionea în drepturile ce i se cuvin. Ar fi dureros, ca noul an școlar să înceapă în zodia unor astfel de măsuri regretabile. În articolul nostru de fond am insistat tocmai asupra educației religioase, ca supremă necesitate a învățământului național de azi. Nădăduim, că glasul Bisericii va fi auzit și respectat.

Înființarea Episcopiei din Timișoara. Mai nou se anunță, că în urma invitației Î. P. S. mitropolitului Nicolae, a plecat azi dimineață o delegație compusă din dnii Avram Imbroane secretar general la Culte, Nistor, prefectul județului Timiș-Torontal, primar Augustin Coman, senator Petru Savi și preot Ionniță Imbroane pentru ca împreună cu Î. P. S. Mitropolitul Bălan să discute chestiunea înființării diecezei Timișoarei.

Serbătorirea unui Episcop. De curând clerul și poporul Eparhiei Râmnic-Noul-Severin a serbat cu mare în-suflețire pe P. S. Episcop Var-

tolomeiu, care a împlinit vârsta de 60 ani. S'au spus cuvinte drepte și frumoase despre opera vastă, îndeplinită de chiriarii sexagenar în curs de 15 ani de cărmuire. Un val de renaștere spirituală a cuprins eparhia prin apostolatul neobosit al luminatului Ierarh, care biruind greutate și decepții, a schimbat cu totul sufletul clerului și al poporului. Ne asociem din toată inima la această meritată serbătorire, făcând sincere urări de lungă păstorire P. Sf. Episcop Vartolomeiu, care este una din mândriile Bisericii și a neamului.

Adunarea generală a „Astrei”. Anul acesta adunarea generală a glorioasei societăți culturale se va ține la Satu-Mare, în zilele de 14 și 15 I. c., cu un program bogat de probleme de educație fizică și îndrumări tehnice noi. La ordinea zilei este și alegerea președintelui. Vor avea loc concerte, conduite etnografice și alte manifestații populare, menite să întărească conștiința românească în părțile de nord ale Ardealului.

Maglavitul merge spre glorie. Zi de zi crește faima satului dela Dunăre, spre care aleargă mii de oameni din toate clasele sociale. Ciobanul Petre Lupu continuă să vorbească pelerinilor în același grai simplu, relatând vedeniile lui și îndemnând pe toți la lepădarea de păcate. Mulți bolnavi, veniți aici cu credință, s'au tămăduit, slăvind pe Dumnezeu. Darurile sporesc vertiginos, așa încât în curând se va putea începe zidirea Mănăstirii. Toate semnele arată, că vom avea un Lourdes românesc. De acum, P. S. Episcop

Vartolomei s'a pus în fruntea mișcării, îndrumându-o pe calea cea bună.

Serbările dela T.-Jiu. Duminică în 8 I. c. au avut loc în capitala județului Gorj festivitățile pentru inaugurarea monumentului eroinei Ecaterina Teodorescu. Au fost de față M. S. Regele, șeful guvernului dl Gh. Tătărescu și alți membri importanți, numeroși intelectuali și mii de țărani. Slujba religioasă din piața orașului a fost săvârșită de P. S. Episcop Vartolomeiu al Râmnicului, asistat de un sobor de 2 sute preoți, fapt care a făcut o extraordinară impresie, el eșind cu totul din obiceiurile de până acum. S'au rostit cuvântări de către Suveran, P. S. Vartolomeiu, primarul orașului etc., slăvind-se jertfa vitejească a tinerei fete de țaran din Gorj, care va rămâne un simbol al vredniciei femeilor române.

Congresul învățătorilor dela Timișoara. În capitala Banatului s'a ținut Duminică trecută congresul general al corpului didactic dela școala primară, fiind de față și dl ministru C. Angelescu. S'au discutat, serios și disciplinat o serie de probleme școlare și profesionale, relevându-se nevoia unei încadrări reale a școlii în mediul unde lucrează. Dar ceea ce merită reținut în deosebi, este constatarea făcută de congresiști, că educația tinerimii este complect neglijată și hotărârea unanimă de a remedia această gravă lacună a școlii de azi. Firește, că nu putem decât să ne bucurăm de această hotărâre frumoasă, cu rezerva de a se face o educație religioasă-morală, așa cum o înțelege Biserica noastră națională.

Inmulțirea vedeniilor religioase. Ziarele anunță, că în diferite localități se vorbește stăruitor de vedeniile ce le-ar fi avut anumiți tineri, apă-

rându-le Domnul Hristos și Maica Domnului. Țăranii, credincioși cum sunt, au ascultat spusele lor, închinându-se cu evlavie și înălțând cruci sau săpând fântâni în locurile arătate. Fără a ne gândi o clipă să jignim asemenea manifestări religioase, am dori totuși ca ele să fie urmărite cu atențiune de preoțime, ca nu cumva să degenereze și să se întoarcă împotriva adevăratei deșteptări creștine.

Lupta pentru pace. Conflictul italo-abisinian, care ține încordată atenția lumii, încă n'a putut fi soluționat la Geneva. Se caută cu înfrigurare formule salvatoare, menite să împace pe îndușmăniți. S'a propus un mandat colectiv al Ligii Națiunilor exercitat de Italia, Franța și Anglia; se zice că Musolini nu l-ar accepta. Marii bărbați de stat europeni totuși n'au pierdut încă nădejdea în evitarea războiului, ale cărui grozăvii sunt încă vii în mintea tuturor. Noi suntem siguri, că dacă șefii de guverne și de state ar fi mai aproape de Hristos și de învățătura lui, ieșirea din primejdia de azi ar fi mult mai ușoară.

In atențiunea părinților. La acest început de an școlar, când părinții își înscriu copiii la școlile din Cluj, mulți sunt împinși în librării străine pentru cumpărarea de cărți și rechizite. Preoțimea noastră este rugată să îndrume pe părinți la librăria noastră eparhială, care îi poate servi în aceleași condițiuni și cu material mai bun. Manualele de religie și lecturile ajutătoare numai în această librărie le pot găsi. Să învățăm a sprijini cu banul nostru numai așezămintele noastre, înjghebate cu atâtea greutate.

O ciudățenie. Toate instituțiunile -de Stat își au tehnicienii lor indispensabili, printre cari firește și medicii. Recrutarea lor nu odată lasă însă de dorit, căci intervin conside-

16. Pe icoana Maicii Domnului în dos:

— Spre pomenire. Sibiu în 4 Iunie anul 1832. Dimitrie Dimitriu zugrav. Ion Solomon și Bunea Dolomețiu, împreună cu ctitorii Onea Mateiaș și jude Nicolae Sân.

17. Pe o frumoasă icoană Sf. 40 de mucenici din Sevastia:

— Această sfântă icoană s'au plătit de părintele Ioan Duhovnicul din Șăbișul de sus spre vecinica pomenire leat 1827 Noemvrie 26, de Georgie zograf.

18. Pe un litier de aramă cu trei brațe, sunt gravate cuvintele: „Heinrich Lamp Cronstadt 1723 Die 27 May.”

19. Pe crucea dela tâmpla veche (așezată acum la femei):

— Martie în 21. 1836.

20. Pe Tetrapodul vechiu (așezat acum la femei):

— Anul 1771.

21. Pe o icoană a Bunevestiri cu 2 aripi cari se deschid (text interior):

— Pomelnicu Ctitorilor Sfintei Biserici din Șăbișul de sus leat 1763.

Pentru fericita pomenire și ertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu pomeniște Doamne ctitorii: Ereu Șerban, ereița Sara, Florea, Petca, Eva, Simion, Oprea, Toma, Ileana, Mărie, ereu Oprea, ereița Mărie, Ana, Mihaiu, erei Ion, Stanciu, Neacșa, ermo-

nah Ioanichie, Stan, Oprea, Maxin, Stanca, Coman, Floare, Ion, Mărie Dumitru, Dobra... Ion, Ion, Radu, Marina, Iacov, Stan, Mărie, Mateiu, Oprea, Petca, Stan, Stana, Dumitru, Ion, Săverinca, Stana, Ion, Achim, Căndea, Coman, ereita Iliana, Coman, Trifon, Toma, Ana, Radu, Dobra, Bucur, Bucură, ermonachia Damaschina, ermonach Bogoslav, ereu Mateiu, ereița Ana, Maxin, Oprea, Paraschiva, Dumitru, Mărie, Toma, Floare, Comșă, Soră, Stan, Dobra, Ion, Stoica, ereu Ion, ereița Paraschiva, ereu Vasile, ereița Safta, Ermonahia Sofia, monahia Safta, ereu Toma, Coman, Ana, Toma, Tudură, Oprea, Ioana, Ana, Luca, Dobra, Floare, Cărstina Deatcu, ereu Radu, ereița Ana, Stan, Iacov, Ilinca, Ioanuș, Mărie, Ana, Manole cu tot neamul lor; Barb, Aca, Coman, Dobra, ereu Toma, ereița Ana, Bucur, Iliana, Șarban, Ioană, Trifan, Maniu, Angelina, Maniu, Ion, Ana, Achim, Eva, Pantilimon, Tudură, Voic, Căndea, Tudură, Coman, Neacșa, Șarban, Ioană, Toma, Opreană, David, Petca, Ion, Petca, Toma, Ana, Cărstina, Ana, Antimia, Mihaiu, Floare, Anghel, Mărie cu tot neamul lor.

Cărstina, Iliana, Ion, ereu Stanciu, Ana, Ana, Ion, Atanasie, Ion, Oprea, Călina, Constandin, Mărie, Coman, Marina, Ioana, Coman, Ana, Ion, Eva, Băra, Dobra, Oprea, Ana, Lazar, Floare, Iosif, Ioana, Pavel, Rujița, Ioana, Bucura, Oprea, Stanca, Stana, Șerban, Maniu, Alăman, Stan, Ioanăș, Stan, Oprea, Bucur, Bucur, Savu, Stana, Stanca, Stan, Maria, Stoica, Ana, ereu Aron, ereița Marina, diacon Ni-

culae, Bangu, Maria, Toma, Marina, Toma, Ioana Niculae, Anca, Simtion, Finia, ereu Mihail, ereița Ana, Tudură, Mărie, Chirilă, Petca, Ioan, Vasilie, Marcu, Simion, Ana, Mațteiu, Ana, Achim, Marin, Simion, Marina, Ștefan, Floare, Ana, Toma, Soră, Toma, Ion, Mărie, Toma, Mărie, Solomia, Toma, Ana, Amos, Daniil, Maria, Ion, Savina, Vasilie, Stana, Stana, preotu Ion, ereița Marinca, Dumitru, Dumitru, Mărie, Savina, Vartolomeiu ieromonah, Margarita, Georgiu, Ioan, Ioan, Hristodul, Mateiu, Ana. Ai bisericii ctitori Maria Zugrăvii, Toma, Stan, Maria, Ruja, Aliton, Toma, Toma, Ana, Stana, Ion, Maria, Toma, Maria, Ileana, Oprea, Eva, Stoia, Ion, Maria, Ion, Dobra, Ana, Ion, Maria, Finia, Stanca, Maria, Eva Ana, Achim, Ioana, Antonie, Toma, Maria Toma, Georgie, Ion, Soră, Maria, Moisi, Safta, Oprea, Marina, Panteleimon, Soră, Ion, Oprea, Floare, Marta, Stana, Toma, Ana, ereu Toma, ereița Marie, Ion, Marie, Eva, Ana, Ion, Marie, Toma, Ana, Marie, ereu Isaia, ereița Stana, Pascu, Crăciun, Ion, Ion, Stana, Toma, Mărie, Oprea, Floare, Bucur, Tudură, Coman, Bucură, Ion, Oprea, Ana, Dobra, Ion, Ana, Mihaiu, Ana, Ion, Floare, Ion, Mărie, Sân, Soră, Mărie, Ion, Toma, Maria, Maria, Ana, Toma, Ioan, Ioan, Marta, Toma, Maria, Ioan, Stochina, Iacov, Simeon, Floare, Ion, Băcecu (?) ereu Ion, ereița Stana, Ion, Maria.

— 1815 Popa Ion Bobanga cel tinăr, Hristodul, Elena, Costadin, Elena.

rații periferice, străine de bunul mers al așezămintelor. Coperta unei broșuri medicale ne-a servit surpriza să aflăm, că medicul oficial al Ministerului de culte este dl Dr. Nicolae Popa, un *catolic* de rit grec — cum trebuie să spunem în cel mai nou limbaj concordatar. Probabil, este o ispravă din guvernările precedente. Nu vi se pare, că ea are nota unei provocări, ce n'ar fi trebuit să se producă, căci doar suntem în țară ortodoxă, iar Ministerul Cultelor trece ca un exponent al ei?

Amintirea lui Avram Iancu. Dumineca trecută, s'a desvelit la T. Murăș, cu ocaziunea congresului advocaților, placa comemorativă dela Curtea de Apel în amintirea lui Avram Iancu, care-și făcuse aici practica de avocat. S'au ținut câteva discursuri cari au evocat figura legendară a eroului din 48 și urmările acțiunii lui istorice pentru dezvoltarea conștiinței naționale. La această piașă comemorare a fost însă și o notă discordantă, pe care n'o putem trece cu vederea. Îndrăzneala președintelui Agru-lui uniat de a-și afișa și el retorica falsă la pomenirea ortodoxului Avram Iancu.

O declarație gravă. La o recentă întrunire din Cluj a „Frontului românesc”, dl Al. Vaida-Voevod a rostit un mare discurs politic, din care desprindem acest pasagiu plin de îngrijorare: „se vorbește de eventualitatea când anumite situații internaționale ar reclama să i se permită Rusiei să treacă trupele sale peste *teritoriul românesc*.” Declarația este gravă, și cum ea este învăluită în mister, e nevoie să vie repede explicațiunile autorizate, spre a liniști conștiința Țării, care n'a uitat de loc, din trecutul ei de suferință, ce înseamnă astfel de „treceți muscălești”, cu pârjolul lor distrugător.

Manifestație religioasă la Căian jud. Cluj. Ziua de 8 Septembrie 1935 a fost pentru întreaga câmpie o zi de mare sărbătoare. În comuna Căian, unde este o biserică foarte veche cu renume de mănăstire, se țin an de an la sărbătoarea „Nașterea Maicii Domnului” întruniri religioase, fiind întotdeauna și un trimis al P. S. episcop Nicolae Ivan. În anul acesta, această sărbătoare, a fost prăznuită printr'o adevărată manifestație religioasă. De prin toate comunele de pe câmpie, indiferent de confesiune și naționalitate, au venit creștini în Căian să asiste la serviciul divin, făcut în cimitirul bisericii, de un sobor de 10 preoți în frunte cu P. O. D. protopop al Clujului Nicolae Vasiliu, ca delegat al P. Sf. episcop. La orele 9 dimineața a început Utrenia, iar preoții mai bătrâni au mărturisit pe credincioși. După proscomidie am eșit cu toții în cimitirul bisericii, unde era adunată o mare mulțime de credincioși. Sfânta liturghie a fost încoronată de o frumoasă și educativă predică rostită de P. O. D. protopop Nicolae Vasiliu, care a stors multe lacrimi. După sfânta liturghie, s'a oficiat sf. Maslu

pentru bolnavi și ungerea cu unt de lemn sfințit a tuturor credincioșilor. Întrunindu-ne apoi la casa parohială s'a ținut o ședință intimă, la care s'a discutat raportul dintre biserică și școală.

D. Rusu.

Întru cinstirea vitejilor. Cu multă solemnitate s'a făcut sfințirea monumentului eroilor în parohia Valea Drăganului, luând parte la serbare toate comunele din jur, precum și o mulțime de intelectuali. Cu litere mari s'a scris pe piatra monumentului numele acelor eroi cari au fost omorâți de unguri în modul cel mai barbar în revoluția din 1918--19. Între cei prezenți am remarcat pe dnii: prof. Dr. O. Prie, Dr. V. Pașca, Dr. S. Varna, Dr. S. Nemeș, prot. Aurel Muntean, P. Curea, V. Bulzan, Dr. I. Cadar, I. Comaniciu, dir. C. A. P. S.-ului din București, Virgil Pop, cpt. Șiancu, I. Giurgiu, dir. forest., E. Muntean, șeful gării, T. Poitra, Tr. Pop, prof. At. Popa, inspector școlar cu 300 străjeri veniți din Cluj etc. Serviciul religios a fost oficiat de 8 preoți în frunte cu prot tractual A. Muntean, care a ținut o vorbire înflăcărată, povestind multe din întâmplările revoluției din părțile aceste, fiind în timpul acela preot în această comună. A mai vorbit prot. P. Curea, prof. Dr. O. Prie, căpt. Șiancu, V. Pop, fost deputat, G. Sărăcuț etc. Toți oratorii au mulțumit părintelui I. Roșca și credincioșilor lui pentru marea faptă care se laudă dela sine.

Un participant.

Patriotism elocvent. Liga anti-revizionistă română, creiată cu scopul de a spori conștiința națională și solidaritatea cetățenilor în apărarea Patriei, face progrese însemnate mai ales în Ardeal. Aceasta datorită acțiunii neobosite a comitetului regional prezidat de eminentul profesor dl Ioan Lupaș. Pe măsură ce se întetește propaganda revizionistă maghiară, trebuie intensificată și organizarea noastră împotriva ei. Nici un român nu trebuie să lipsească din Liga anti-revizionistă — iată porunca zilei de azi. Toți în jurul ei, cu concursul și jertfa noastră. Un exemplu mișcător l-au dat de curând românii din județul Târnava-Mare, cari au constituit comitetul județean, înscriindu-se cu contribuții însemnate, cari în ziua aceea au depășit suma de 70 mii Lei. Onoarea lor.

Românii din Australia. Zilele trecute țara noastră a fost vizitată de Episcopul anglican Reginald C. Halse din Australia, interesându-se mult de instituțiile noastre religioase și culturale, printre cari mănăstirile

l-au impresionat adânc. El a povestit, că în depărtatul continent al globului se găesc și vre-o 30.000 ortodocși puși sub conducerea Mitropolitului Timotei, fost până anul trecut preot al bisericii grecești din București. Românii sunt mai puțini, însă ei au meritul de a fi dat Australiei pe cel mai bun ministru de finanțe în persoana dlui Iacob Teodor, un creștin practicant, hotărât susținător al instituțiilor bisericești. El este fiul unui cioban din Transilvania emigrat înainte de război în Australia, și, după cum ne asigură episcopul Reginald, urmărește cu deosebit interes dezvoltarea României.

Lupta episcopilor catolici din Germania. Războiul dintre Hitler și Episcopatul catolic devine tot mai acut. În urma represiunilor la cari a recurs dictatorul Germaniei față de clerul catolic, pus deacurmezișul acțiunii național-socialiste, Episcopatul s'a întrunit într'o conferință la Fulda. S'a redactat o scrisoare pastorală, cu ordinul de a fi citită în toate bisericile, și în care se ia poziție hotărâtă contra doctrinei hitleriste și a exceselor regimului față de catolicism. Iar credincioșii sunt îndrumați la răbdare, interzicându-li-se citirea ziarelor și cărților, cum și frecventarea întrunirilor anticatolice. Copiii să-i înscrie numai în școlile catolice. Se pare, că lucrurile evoluează repede spre un mare „Kulturkampf”, al cărei sfârșit e greu de prevăzut.

Convocator. Prin aceasta pe *Duminecă 22 Septembrie a. c.*, convoc conferința preoțească de toamnă a protopopiatului Huedin în parohia Dâncu, care se va ține după următoarea ordine de zi:

Înainte de masă: 1. Ora 9 celebrarea Sf. Liturghii împreună cu Invocarea Sf. Duh și parastas pentru Arhieriei Andrei și Ioan, pentru marii mecenai Emanuel Gojdu și Vasile Stroescu precum și pentru decedații preoți tractuali. Predica ocazională o va ține preotul Vasile Mateiu din Buteni. 2. Ora 11 $\frac{1}{2}$ deschiderea conferinței prin președinte, constatarea celor prezenți, constituirea biroului, prezentarea și citirea rapoartelor președinților cercurilor religioase despre activitatea lor. 3. Discuțiuni asupra predicii roșite, asupra serviciului divin și asupra rapoartelor despre activitatea cercurilor religioase.

După masă: 4. Conferința intimă a preotului Gheorghe Miulescu din Finciu, despre agendele oficiului parohial. 5. Conferința pentru credincioși a preotului Vasile Roșescu din Mănăsturul-românesc, despre „În-

semnătatea cântărilor bisericești la serviciul divin” (fond și formă). 6. Conferința pentru credincioși a preotului Petru Popa din Păniceni, despre „Necesitatea mântuirii sufletului omenesc”. 7. Prezentarea rapoartelor preoților, „Despre starea bibliotecii parohiale și modul funcționării ei.” Prelucrarea acestui raport e obligator pentru fiecare preot. 8. Curente. 9. Eventuale propuneri. 10. Închiderea conferinței. — Huedin, 8 Sept. 1935. Prot. A. Muntean.

BIBLIOGRAFIE

În institutul Biblic din București a apărut textul oficial al Testamentului Nou și Psaltirea, aprobate de Sf. Sinod. Îndrumăm pe preoții noștri ca să și le procure și dânsii și să îndemne și credincioșii ca să le cumper. Costă amândouă împreună 100 Lei. Se pot comanda la Librăria noastră eparhială.

*

Preotul Victor Aga din Chișoda jud. Timiș a scos în tipar „*Simbolica Biblică creștină*” o enciclopedie a cultului biblic și al bisericii creștine. Pe lângă explicarea cultului divin biblic și creștin, articolii mai cuprind și o comoară de știință teologică (dogmatică, exegeză, istorie, iconografie, eshatologie) și îndrumările de practică religioasă. Constitue deci o mică bibliotecă în buzunar. Pentru preoți este o necesitate, și un vademecum indispensabil (aproape fiecare articol e un subiect de predică, contra sectarilor, cari tocmai în laturea cultului ne sapă, în școală), iar pentru mireni este o revelație, chiar o lectură plăcută prin diversitatea articolelor și referirea lor la viața practică.

Este o carte de bun folos și o recomandăm preoților noștri. Costă 200 Lei și se poate comanda direct dela autor.

Nr. 305/193b.

(20) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a *Inuri*, protopopiatul Alba-Iulia, publicăm concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „*Re-nașterea*.”

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform pregătirii (după bugetarea din 1 Aprilie 1936).
2. Sesiune parohială 15 jugăre 1088 stg.
3. Locuință în natură, fără supraedificate.
4. Una ferdelă de bucate de fiecare fum (cca 250 fumuri).
5. Venitele stolare îndatinat.

Cei ce doresc să ocupe acest post își vor înainta Oficiului nostru protopopesc în termenul deschis cererile de concurs, însoțite de documentele necesare, iar cu învoirea noastră prealabilă concurenții se vor putea prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Reflectanții vor prezenta act de învoire dela P. S. Episcop, fără de care nu vor fi luați în lista de candidare.

Alba-Iulia, la 4 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial din *Inuri*.

Alexandru Baba, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

AVIZ!

Se aduce la cunoștință Onor. Preoțimi, că au apărut **CĂRȚILE DE RELIGIE PENTRU ȘCOALELE PRIMARE**

de Dr. A. BUZDUG, prof. la Academia teologică din Cluj.

Clasa I costă 12 Lei.	Clasa IV costă 14 Lei.
Clasa II costă 12 Lei.	Clasa V costă 14 Lei.
Clasa III costă 14 Lei.	Clasa VI costă 14 Lei.

Se pot comanda la **LIBRĂRIA EPARHIALĂ din Cluj (Piața Cuza Vodă, 6)** — prin ramburs sau trimiterea înainte a banilor.

